

Beste aanwezigen,

Het is ons een groot genoegen om aanstonds de winnaar van dit jaar van de OIKOS-publieksprijs bekend te mogen maken. Deze prijs wordt sinds 2005 jaarlijks uitgereikt aan een persoon of organisatie, binnen of buiten de academie, die een significante bijdrage heeft geleverd aan het ontsluiten van kennis over de Klassieke Oudheid die toegankelijk en betekenisvol is voor een breed publiek.

De jury, bestaand uit Floris Overduin en nieuw jurylid Renske Janssen, kreeg ook dit jaar een variëteit aan nominaties gepresenteerd. Elke genomineerde heeft op zijn of haar eigen wijze een belangrijke bijdrage geleverd aan het verspreiden van kennis van de Antieke wereld op toegankelijke en betrokken wijze en elke genomineerde zou wat dat betreft deze prijs verdienen voor zijn of haar aanhoudende inspanningen. Maar natuurlijk kan er maar één winnaar zijn. Doorgaans zou de jury in het afwegen van de evidente afzonderlijke kwaliteiten van de genomineerden van dit jaar voor een lastig probleem zijn gesteld. Dit jaar waren de omstandigheden echter van dien aard dat de afweging een heel stuk makkelijker was.

Als we een nieuwe paus hadden moeten kiezen zouden we ons geconfronteerd zien met een lijst van genomineerden waarvoor we ons, in kerkelijke termen, zouden bedienen van 'proclamatie door middel van acclamatie'. Er waren zoveel collega's die allemaal dezelfde kandidaat voordroegen, zowel individueel als collectief, dat de jury het meer dan terecht vond om de selectie democratisch te benaderen en de collega's datgene te geven waar ze om vroegen. – zeker wanneer in acht wordt genomen dat de kandidaat in kwestie al jaren op rij genomineerd wordt en nominaties mocht ontvangen uit alle hoeken van het klassieken-veld.

De bijdragen voor de klassieke zaak van deze genomineerde zijn dan ook bepaald indrukwekkend. Uit de ondersteunende brieven komt vooral naar voren hoezeer de genomineerde steeds weer omschreven wordt als benaderbaar en toegankelijk, en als iemand die een platform gecreëerd heeft niet voor eigen gebruik, maar zeker ook voor anderen. Al jaren werkt de kandidaat noest, meestal achter de schermen, aan het volplannen van de agenda's van iedereen die een warm hart heeft voor de Oudheid, met tal van betrokken, informatieve en leerrijke bijeenkomsten. Deze kandidaat is de drijvende kracht achter tal van examenworkshops, publiekslezingen, boekpresentaties en congressen: voor een uitputtende lijst zouden we deze ochtend zeker niet genoeg tijd hebben.

Het is bovendien duidelijk dat iedereen deze kandidaat beschouwt als de persoon bij uitstek om te benaderen wanneer men iets wil organiseren op het gebied van outreach, en dat deze persoon een sleutelfiguur is gebleken bij het realiseren van talloze ambitieuze – en wellicht ook een aantal overambitieuze – plannen.

We parafraseren uit één van de nominaties (met wat aanpassingen om u allen in spanning te houden): "Alles samengenomen is deze kandidaat voor klassiek Nederland een figuur om te koesteren. Benaderbaar, creatief en enthousiast en iemand die zijn/haar unieke talenten en interesses gebruikt om een brug te slaan tussen de academie en een veel breder publiek. Dit gebeurt veelal vanuit een onzichtbare positie: als presentator laat de kandidaat anderen aan het woord en treedt bij evenementen zelden zelf op de voorgrond."

Een andere nominatie voegt daaraan toe: “Deze persoon is altijd vrolijk en vol enthousiasme; de passie voor de oudheid is aanstekelijk. Deze kandidaat maakt voor iedereen tijd en geeft met een brede glimlach antwoord op al je vragen. Ook als collega en stagebegeleider is deze genomineerde een nimmer uitputtende bron van optimisme en inspiratie.”

De aandachtige luisteraar heeft wellicht opgepikt dat de winnaar van dit jaar omschreven wordt als een presentator. In 2023 werd een podcast geïnitieerd met een focus op de antieke wereld, waarin onderzoekers geïnterviewd worden uit verschillende disciplines over hun onderzoek, waarbij van alles voorbijkomt: archeologie, filosofie, taalkunde, geschiedenis en literatuur. Deze podcast loopt sindsdien onafgebroken via grote platforms en nieuwe afleveringen worden wekelijks toegevoegd – of zelfs vaker, met soms een bonusaflevering in weekend. Deze afleveringen (en dat zijn er op dit moment al ruim 180!) worden gratis ter beschikking gesteld en worden maandelijks beluisterd door zo’n 11.000 unieke luisteraars.

Niet alleen ervaren onderzoekers op het gebied van de Oudheid worden geïnterviewd, maar ook promovendi wordt een podium geboden om anderen te laten delen in hun onderzoek. De podcast laat zo zien hoe breed en veelzijdig het onderzoek – en de onderzoekers – naar de Antieke wereld kan zijn en aan hoeveel nieuwe en spannende projecten er op dit moment wordt gewerkt. De podcastafleveringen richten zich niet alleen op Griekenland en Rome, maar ook op het oude India, de Nabateeën, Oceanië, en niet alleen op koningen en keizers, maar ook op het perspectief van slaafgemaakten zoals Aesopus, of technische onderwerpen, zoals isotopen. Waar de aflevering ook over gaat, de geïnterviewde gast vindt steeds een kundige en goed voorbereide presentator tegenover zich, met intelligent vragen die hen de gelegenheid geven om zich te richten een breed publiek. De podcast is zelfs zo populair dat hij inmiddels vergezeld wordt door een podcast-nevenserie over de Middeleeuwen – en dit alles gerealiseerd buiten kantooruren.

De toewijding van de winnaar van dit jaar om de Antieke wereld tot leven te brengen en voor iedereen toegankelijk te maken gaat zelfs zo ver dat er inmiddels ook, samen met illustrator Veronica Nahmias, twee kinderboeken gemaakt zijn die zich afspelen in het oude Egypte en het oude Rome. Zelfs de allerjongsten mogen meegenieten van de Oudheid en lijken daarbij in uitstekende handen te zijn. Wat ook zeker genoemd mag worden is dat de winnaar van dit jaar al sinds het vroege begin een van de drijvende krachten is geweest achter de jaarlijkse *Week van de Klassieken*. Ook hieruit spreekt een sterk verlangen om classici, leraren, archeologen, historici en iedereen met een hart voor de Oudheid, in Nederland en in Vlaanderen, samen te brengen.

Dat de winnaar van dit jaar zeer terecht zo meteen de OIKOS-publieksprijs zal krijgen bleek ook klip en klaar tijdens de afgelopen editie van de ‘Ken Uw Klassieken Pubquiz’ –, en voor wie daarbij was zal de identiteit van de winnaar nu ongetwijfeld geen geheim meer zijn. Als de makers van de meest competitieve en illustere wedstrijd der klassieken (de jury van de OIKOS-prijs buigt hier nederig het hoofd) een complete quizronde op jouw podcastafleveringen baseren, dan is dat misschien wel de prachtigste erkenning die je te beurt kan vallen.

Om al deze redenen wordt de OIKOS-publieksprijs van 2026 zeer terecht uitgereikt aan:

Timo Epping